

Periferiaz

**Nekane
Zinkunegi
Barandiaran**

Zalaparta eragin du Tuterako jaien hasierako suzirian gertatu denak. Lehen aldiz, txupina botatzerakoan hitza hartzeko ardura zuenak, Edurne Leon Erribera Intsumisoa elkarteko kideak, “Gora Tuteraz” eta “Gora Santa Ana” oihukatu dituelako, ohiko “Viva Tudela” eta “Viva Santa Ana” esaldiez gain.

Zenbaitek urrats historikotzat hartu dute eta gogo onez egin diote harrera, 2018ra arte itxaron beharra esanguratsua bada ere, txupinazoan euskara presente egon delako. Euskara, gaztelaniarekin batera, ez dezagun ahaztu. Eta festa onak pasatzeko desioaz gain,

emakumeek jaiak aske bizitzeko eskubidea dutela ere aldarrikatu du Leonek.

Beraz, txupinazo inklusiboa izan dela ondoriozta daiteke. Baina inklusiboa izateko ahaleginak min egin die betikoei, baztertzaileei, argi hitz egin da. Festak politikarekin nahastea leporatu diote, tuterar euskaldunak ez dagoela eta esandako hitzak erabat lekuz kanpo zeudela baieztatu dute. Txupina botatzeko ohorea horretarako erabili izanagatik kritikatu dute. Halako kritikak egiten dituztenek kontuan izan beharko lukete beren ezjakintasun eta gabeziak bistaratzen dituztela,

Tuteran euskal hiztunik ez dagoela esatea sekulako astakeria baita.

Baina eremu euskaldun eta erosoagoetatik lezioak emateko ohitura dugunok ere hausnartu beharko genuke periferia hain homogeneousan sailkatzzen ditugun herrien artean aniztasuna dagoela. Gure konfort burbuilatik ez gaudela inori zer egin behar duen esateko moduan. Eta txupinak zalaparta sortu izanak edo bestengatik dirua kobratzeko asmoak eraman gaituztela Tuteraz edo Baionaz hitz egitera, egunerokoan geure ataritik harago Euskal Herririk badenik ahazten dugunok. •

Beroa

Joxean Agirre

Badirudi beroak materia oro dilatzen duela salbu eta materia grisa, alegia garuna. Neure esperientziatik ari naiz. Urte osoa igarotzen duzu arimako gozamenak, sormenak edo edertasunaren kontenplazioak ekartzen dituenak kantatzen edo goraipatzen, eta, udan sartzearekin bat, konturatzen zara gorputzekoak ez direla txikiagoak.

Olatuen aparrarekin jolasean tarte luze bat aski da pozik jartzen zaituela ohartzeko; zuhaitz eder baten itzalean etzatea nahikoa da zoriona zer den sumatzeko; bazoaz Aiatik Oriora goitik behera bizikletan haizea beste frenorik gabe eta arteak edo inteligentziak ematen

ez duen euforia batek hanpatzen dizu bularralde; dozena bat sardina erre eta botila bat sagardo aurrean dituzula esertzen zara ilunabarrean Alabortzako kantinan, Pasaia badiari begira, eta norbait sentitzen zara.

Termodinamikako lege arraro horren berri badakite egunkari serioetako zuzendariak eta udan sartzearekin bat hasten dira orrialdeak murrizten. Abuztua iristerako anorexiaren ispilu bihurtzen dira gurea bezalako hedabideak. Bazoaz hondartzara, eta, galerna txiki batek jotzen badu, kaio handiak bezala hegaldatzen dira orrialde bakanak, hegan doazela dirudi eta Katalunia, paterak, euskal presoak, Seaskako aldarrikape-

nak (portzierto, ordu hauetan beren pankartak astinduz ibiliko dira Senpere eta Ezpeleta arteko etapan) eta beste hainbat kezka; desagertu egiten direla ematen du.

Baina ez dira joan, hozkailuan sartu ditugu eta *Ferragosto*-a igaro orduko udazkeneko lehen haizeekin batera itzuliko dira, gure garuna hasiko da berriro bere ohiko tamainara itzultzen. Ordurako Elsa Pataky eta enparauak ere joanak izango dira inguru hauetatik eta itzuliko gara arimaren gozamen betierekoak goatzera batzuk eta lanaren gurpil markurrera besteak, gizakiak udako zorion izpi labur horiek behar baititu, konforme biziko bada. •